

MHT Ivóvízbiztonsági szakmai nap

2023.10.03.

Radács Attila, elnök – MaVíz Műszaki Bizottság

Az Ivóvíz Irányelv nyomában – Az 5/2023 (I.12.) Kormányrendelet bevezetésének tapasztalatai

Megvalósult MaVíz Szakmai Nap:

Az Ivóvíz Irányelv átültetéséből fakadó hazai jogszabályváltozások értelmezése, 2023. április 5. módosult ivóvízes jogszabálycsomag 5/2023. (I. 12.), 147/2010 (IV.29), 16/2016 (V. 12.), 123/1997. (VII. 18.), 221/2004. (VII. 21.)

5/2023 (01.12) Kormányrendelet főbb - szakmai - fejezetei

- Kockázatalapú ivóvízminőség-felügyelet kidolgozása a teljes ellátási láncra
- Vizsgálendő paraméterek és határértékeik felülvizsgálata az új tudományos eredmények alapján
- Vízrel érintkező anyagok szabályozása, egységes engedélyeztetése az Európai Unió területén
- Lakossági tájékoztatás fejlesztése

Az Ivóvíz Irányelv nyomában – Az 5/2023 (I.12.) Kormányrendelet bevezetésének tapasztalatai



Kockázatalapú ivóvízminőség-felügyelet kidolgozása a teljes ellátási láncra:

- Vízgyűjtő terület kockázatértékelése
A védőidomot, védőterületet és a kijelölést megalapozó dokumentációt (az ivóvízbiztonsági terv minden második felülvizsgálatával egyidejűleg), **12 évente** az engedélyesnek **felül kell vizsgálni**.
(A Vízügyi Igazgatóságok, illetve a Vízügyi hatóságok bevonása)
- Ivóvízellátó rendszerek kockázatértékelése, kockázatkezelése
 - éves felülvizsgálat
 - **6 évente** (korábban 5 év volt!) **részletes felülvizsgálat**

Az Ivóvíz Irányelv nyomában –

Az 5/2023 (I.12.) Kormányrendelet bevezetésének tapasztalatai



Vizsgálendő paraméterek és határértékeik felülvizsgálata az új tudományos eredmények alapján:

- Közegészségügyi szempontból indokolt új fertőtlenítési melléktermékek vizsgálata kötelező lesz.
- Kiemelt fontosságú paraméterek: zavarosság (szűrések során), ólom és az új, korábban nem vizsgált paraméterek (2026-tól):
 - **Klorát:** a nátrium-hipokloritot alkalmazó technológiák esetén. Határértéke: 0,25 mg/l ,de a 0,7 mg/l (max. 30 nap/év) kedvezmény érvényesíthető. Törésponti klórozást alkalmazó rendszerek esetén fokozottan figyelni kell!!
 - **Haloecetsavak (HAAS):** bármilyen klóralapú vegyszer adagolása esetén(NNK előzetes felmérése alapján az előírt 60 µg/l határérték betartása ott okozhat problémát, ahol az összes THM érték jelenleg is gondot jelent
 - **BisfenolA:** valamennyi vízellátó rendszerben szükséges
 - **PFA (per- és polifluorozott alkil) vegyületek:** tartósan fennálló ipari szennyezők (vízlepergető anyagok, tapadásmentesítő anyagok)
 - **Mikrocisztin LR:** cianobaktériumok által termelt toxin Felszíni vízkivétel során, vízvirágzás esetén.
 - **Urán:** geológiai eredetű szennyező, nem radioanalitikai hanem kémiai toxicitása miatt.

Az Ivóvíz Irányelv nyomában – Az 5/2023 (I.12.) Kormányrendelet bevezetésének tapasztalatai

Változó határértékek:

- 201/2001(X.25) rendelethez képest **enyhébb határértékek:**
 - Antimon 5 µg/l helyett 10 µg/l
 - Szelén 10 µg/l helyett 20 µg/l
 - Bór - geológiai adottságok esetén 2,4 mg/l lett az 5 mg/l helyett
- **Karszt és talaj vízbázisok esetén** a korábbi rendeletek megkülönböztető határértéket alkalmaztak, melyek megszűntek **az általános előírások maradtak a következő paraméterekre:**
 - KO_lps 3,5 mg/l (5,0 mg/l O₂)
 - Ammónia 0,20 mg/l (0,5 mg/l)
 - Nitrit 0,10 mg/l (0,5 mg/l)
 - Klorid 100 mg/l (250 mg/l)
- **Ólom** 2036. január 12-től: 10 µg/l helyett 5 µg/l – szolgáltatási ponton kell biztosítani.
2020 nyarán az akkor még NNK központ végzett felmérést a hazai ólomhelyzetről a csapvíz ólomtartalmának ingyenes mérésével. 2800 mintát vizsgáltak meg, amit a 2011-ben tartott népszámlálási adatokhoz párosítottak, így született meg az ország „Ólom” térképe.

Az Ivóvíz Irányelv nyomában –

Az 5/2023 (I.12.) Kormányrendelet bevezetésének tapasztalatai

A vízvizsgálati programot érintő **fontosabb változások 2024-től:**

- **ivóvízellátási körzet definíciójának megváltozása** → a korábbi vízellátó rendszer helyett **települési elosztóhálózatnál nem nagyobb terület**, amelyen belül ... a vízminőség azonosnak tekinthető (nagyvárosokat üzemeltető szolgáltatók nyernek);
- megszerzett **felmentések** (pl. radionuklidok) **elvesztése** → a felmentéseket eddig vízellátó rendszerekre kaptuk, mely akár két-három esetleg több települést foglalt magába. ***Még ebben az évben van lehetőség a korábbi eredmények birtokában a felmentés kérvényezésére.*** De ezt minden településre meg kell tenni, és nem biztos, hogy az összes olyan településre megadják, ami az eredeti rendszerben benne volt!
- **mintázási pont** → reprezentatív fogyasztási pont legyen. A közkifolyók mintavételi pontként történő használata csak a marginalizált csoportok esetében használt fogyasztási pont esetén lehetséges. Közintézmény hiánya esetén javasolják magánlakások kijelölését.
Mindig az ivóvízhasználat tényleges helyén kell a megfelelő vízminőséget biztosítani.
Ez a gyakorlatban több szempontból is nehéz azonban. (kis települések esetében gondot fog okozni)

Az Ivóvíz Irányelv nyomában – Az 5/2023 (I.12.) Kormányrendelet bevezetésének tapasztalatai



Ivóvízzel érintkező anyagok

Az Európai Unióban összehangolt megfelelési rendszer került kidolgozásra. Csak olyan megfelelő, ivóvízzel és használati melegvízzel érintkezésbe kerülő termékek, vegyszerek, szűrőanyagok kerülhetnek forgalomba, melyek:

- Emberi egészséget nem veszélyeztetik
 - Nem befolyásolják a felhasznált víz színét, szagát, ízét
 - Nem segítik a mikroorganizmusok szaporodását
 - Belőlük nem kerülnek szennyezőanyagok a vízbe
- **A termékek megfelelőségét az NNGyK értékeli** (tervbe vették az egységes vizsgálati protokoll rendszer kidolgozását a minősítés terén az Unió területén belül).
 - A termékeken jól látható helyen jelölni kell az előírásoknak való megfelelőséget.
Az engedélyesnek/forgalmazónak tájékoztatási kötelezettsége van a felhasználási feltételekre vonatkozóan (magyar nyelvű tájékoztató kell; használati útmutató; termék engedély szám feltüntetés)
 - A 2023.01.12 előtt kiadott **forgalmazói engedélyek 5 évig érvényesek**, de a kiadott **termékekre, anyagokra vonatkozó jelölést 2024. január 12-ig meg kell tenni.**
(A népegészségügyi szerv ezek meglétét ellenőrizheti a szolgáltatóknál!)

Az Ivóvíz Irányelv nyomában –

Az 5/2023 (I.12.) Kormányrendelet bevezetésének tapasztalatai



Informatikai rendszer: HUMVI – Humán Vízfelhasználók Környezet-egészségügyi szakrendszere

- vízminőségi vizsgálatok, Határérték túllépések, Szennyezés veszélyével járó események
- Határ illetve parametrikus érték túllépése esetén az okot, az időtartamot és a beavatkozást is rögzíteni kell. Eredmények feltöltésének határideje: minden negyedévet követő 15 napon belül

Nyilvánosság tájékoztatása:

- Szolgáltatási terület: Ellátott személyek száma, Víztermelés módja, Vízkezelés/Fertőtlenítés módja
- Monitorozási adatok: Vizsgálati gyakoriság, Határ illetve parametrikus értékek túllépése, Megfelelősségi %
- Egészségvédelmi tanácsok
- Kockázatértékeléssel kapcsolatos releváns információk
- Ivóvízfogyasztás lehetőségei (10.000m³ vagy legalább 50.000 fő ellátása esetén)
- Szivárgási mérték (legkésőbb 2026 01.26-ig!)
- Tulajdonosi szerkezet
- Fogyasztási panaszok
- NNGYK évente összefoglalót készít a települések vízminőségéről

Köszönöm a megtisztelő
figyelmet!